

Hyrdedrengen

Ved Sengetid titte vi ind i et fattigt Huus. Der er ikke Lys, men Maanen skinner saa klart, at vi kunne see Alt, hvad vi bryde os om. Det er kun en lille Stue paa to Fag; og dog er Pladsen benyttet saa godt, at den er stor nok til Arbeidsværelse for Husmoderen, Studereværelse for hendes Herrer Sønner, naar de stave, Spiseværelse for 6 Mennesker om Dagen og Soveværelse for ligesaamange om Natten. Selv nu, om Aftenen, naar Slagbænken er trukken ud, hvori de tre største Drengene ligge, er der dog altid en Gang af en Alens Brede midt igennem Stuen. Der sove nu de tre smaa Knegte, Allesammen hvidhovede, blaaøiede og rødmussede, ja endog pluskjæbede som gammeldags Englebørn. See! hvor den Største ligger og sparker i Dynen; han sover nok ikke, han er urolig i Sindet. "Moder," siger han, "kommer Faer ikke snart?" "Jo vist, nu kommer han strax. Sov Du kun, min Dreng!" Men det var nu formeget at forlange af Hans; dertil var det altfor vigtig en Aften for ham. Thi Faderen var nemlig gaaet bort for at fæste ham som Hyrdedreng til en Gaardmand, der boede en halv Miil derfra. For Hans var jo en stor "Tamp"; han var næsten 7 Aar. Derfor skal han nu selv i Fremtiden tjene Føde og Klæder, endskjøndt han ikke havde begyndt at gaae i Skole.

Der, hvor han skulde tjene, var en god "Madplads", og det var jo det Vigtigste; desuden var Folkene skikkelige.

Alligevel var det ikke med Glæde, at Faderen gik sit Ærinde, eller med Glæde, at Moderen ventede hans Hjemkomst; thi de vidste jo begge, hvad det havde at betyde for saadant et lille Barn, at komme ud iblandt Fremmede; men de kunde dog ikke beholde deres kjære Søn hjemme, thi Føden var dyr og Fortjenesten ringe.

Nu hørte Konen tunge Træskoskridt noget borte, og hun gik ud for at møde Manden.

"Naa," spurgte hun, "hvad bliver det saa til med Hans?"

"Ja, nu har jeg fæstet ham bort, og han skal have en splinterny Klædning for i Sommer. Hue og Halsklæde, Stumptrøje, Vest og Buxer, Hoser og Hosefødder og de Træsko, han slider. Det er jo en god Løn for saadan en Karl."

"Ja, det er det ogsaa."

"Du kan troe, den lille Hans bliver rigtig stolt, naar han naaer saavidt, at han skal have al den Stads paa."

"Ja, det er godt nok; men jeg synes dog, det er saa tungt at være fattig."

"Hvad gaaer nu af Dig, Moer! Det har Du jo aldrig klaget Dig over før."

"Jeg har heller aldrig mærket det saadan som nu. Men de Rige har det rigtignok godt; de kjende ikke til Sorg, de behøve aldrig at lade Børnene komme ud af deres Øine. Ja, de kan sagtens være glade."

"Ja, vi kan saamænd ogsaa være glade, Moer; for vi har gode, velskabte Børn, vi enes godt om dem, og vi har jo da ogsaa havt Opholdet endnu, om ogsaa det er gaaet med Slæberi."

"Aa ja! Det har jo gaaet godt hidtil; men nu synes jeg, at Modet vil gaae fra mig."

Nu traadte de ind i Stuen. Hans reiste sig overende i Sengen og saae forventningsfuld paa Faderen. "Naa, min Dreng," udbød denne, "nu skal Du være Avlskarl hos Peer Nielsen i Dalby og have saa mange nye Klæder, saa det er farligt. Imorgen tidlig skal vi følges ad derhen."

"Ja, men hvem skal saa jage Hønsene af Haven, naar jeg kommer bort?" svarede Hans og brast i Graad.

"Det skal den lille Søren; nu maa han ogsaa til at gjøre Gavn."

"Men hvem skal saa ligge her, hvor jeg ligger?"

"Ja, det skal den lille Ane, som ligger hos os; men til Efteraaret, naar Du kommer hjem igjen, saa skal hun nok komme op i den store Seng."

Da Drengen imidlertid vedblev at græde, sagde Moderen:

"Naa! nu skal Du være en rar Dreng, Hans. Husk nu paa, hvor fiin Du bliver med de nye Klæder — ligesaa fiin som den rige Madses Dreng."

"Maa jeg saa ligge hos Moer i den store Seng inat?"

"Ja vel maa Du det, min Dreng; men saa skal Du tie stille, for ellers græder jeg og Moer ogsaa."

Snart var nu hele Mandskabet tilkøis. Faderen laa i Slagbænken, hvor han fik en Anelse om, hvad det er at ligge krum; men for een Nat kunde det da lade sig gjøre.

Moderen med sin Hans laa i den store Seng. Skjøndt hun selv var sorryfuld, fik hun dog trøstet ham, saa at han holdt op at græde.

"Hør nu, min egen lille Dreng," sagde hun tilsidst, "gjør nu Alt, hvad de fremmede Folk sætte Dig til, og vær lige saa flink som Du har været herhjemme. Og kommer der saa Noget i Vejen for Dig, og Du ikke kan komme til at klage Dig for Moer eller Faer, saa fortæl Du det

kun til Vorherre i Himlen; han hjælper Dig nok. Saa god Nat! min lille Hans. Læs nu dit Fadervor."

Tidligt den næste Morgen var Faderen oppe og fik de To i Omhængssengen vækkede.

"Skal jeg ikke have min Søndagsvest paa?" spurgte Hans, da han iførte sig sine Klæder.

"Nei lad den blive her, ellers er jeg bange for, at Du faaer spoleret den," svarede Faderen; thi han havde ikke Hjertelav til at fortælle Hans, at for en Hyrdedreng gives der ingen Søndag eller nogensomhelst Forskjel, hvad Arbeidet angaaer, mellem hellige og søgne Dage.

Der blev ikke talt meget ved Afskeden mellem Moder og Søn, men Taarerne i Øiet talte mere end mange Ord.

Halvanden Time efter var Hans indsat i sin dobbelte Værdighed som Gaase- og Faarehyrde. Han havde ikke megen Tid til at anstille sørgelige Betragtninger, thi hans Undersaatter gave ham nok at bestille. De befandt sig nemlig paa en Brakmark, der havde et Stykke Rug paa den ene Side og et Stykke Havre paa den anden. Gjæssene nærede en stærk Tilbøielighed til den forbudte Havre, og Lammenes stadige Stræben gik ud paa at komme i Rugen, saa at Hans det Meste af Tiden maatte løbe frem og tilbage, saa stærkt hans smaa Been kunde; thi naar han havde giennet den ene Flok, var den anden nær ved Sæden paa den modsatte Side.

To Krabater vare især Gjenstand for Drengens personlige Uvillie, nemlig det stumpørede Lam og den hvide Gase; thi de vare, hver for sig, Anførere for deres Partier, og Massen fulgte dem stedse villigt.

Hans var vel Hersker over hele Brakmarken og dens Beboere; men han følte sig ikke lykkelig ved sin Magt. Thi han havde jo to Bevægelsesparter, der hver paa sin Viis, vilde tiltage sig farlige Friheder — Friheder, som han gjerne vilde tilstede for at faae Ro, men som han ikke turde give dem af Frygt for Stormagterne: hans Husbond, der eiede Rugen, og Naboen, som eiede Havren. Den besindige Deel af hans Undersaatter, der lod sig nøie med det Bestaaende uden at forvolde ham nogen Bekymring, vare de tørede Faar; men de gjorde ham heller ingen Nytte, thi de havde ingen Indflydelse paa den urolige Hob, og naar et af dem en sjelden Gang slap løs af Tvangen, gik det i Almindelighed Side om Side med et af de frisindede Partier.

Ved Aftenstid finde vi Hans i sit nye Hjem. Da han har havt saameget at bestille med at trække Køer hjem og vande Heste, saa har han ikke kunnet indfinde sig til sædvanlig Nadvertid. Han sidder derfor ene ved det lange Bord, men ved den nederste Ende.

Madmoderen har sat et mægtigt Fad Grød for ham, paa hvilket han hugger ind af alle Kræfter. Engang imellem standser han for at trække Veiret; men snart klemmer han paa igjen, som om han ikke havde faaet Mad i fjorten Dage. Nu springer Sveden ud af hans Pande; han tørrer sig paa sit Trøjeærme og vedbliver derefter ufortrøden. Manden og Konen i Huset betragte ham med forundrede Blikke. Endelig lægger han Skeen og giver sig ynkeligt til at græde.

"Hvad Fanden gaaer der dog af Drengen!" udbryder Manden forbauset, "hvad brøler Du for?"

Hans svarer ikke, men græder endnu stærkere. Da gaaer Konen hen til ham, klapper ham paa den vaade Kind og siger: "Lille Hans, siig mig, hvad Du sørger over." Og nu fortalte Hans under bittre Taarer, at hans Moder havde sagt, at han skulde gjøre Alt, hvad de satte ham til; men nu havde de sat ham til at spise et stort Fad Grød, som han umuligt kunde overkomme. Da Manden hørte denne Forklaring, gav han sig til at skoggerlee, og Konen kunde heller ikke lade være at trække paa Smilebaandet; men hun sagde: "Min lille Dreng, jeg meente ikke, at Du skulde spise det Altsammen. Af Mad har man altid Lov til at levne, men ikke af Arbeide. Tør nu dine Øine og gaae i Seng."

Der var ikke megen Afveksling i den lille Drengs Liv; saaledes som hans Arbeide alt er beskrevet, saaledes vedblev det, trods Veirets Forandringer. Regnede det stærkt, da fik han et gammelt Hestedækken til Regnkappe, men maatte forresten blive, hvor han var. En tilfældig Opmuntring kunde han kun faae, naar han traf sammen med Gaardens øvrige Folk og blev narret og drillet af dem. Lidt ondskabsfulde ere Menneskene jo altid, og det er undertiden Skik hos Bønderne, at lade saadanne forsvarsløse Stakler "bære Løierne op". Det er saaledes en almindelig Morskab, at lade Hyrdedrengen laane en "Møddingskraber", naar der bliver kjørt Gjødning ud. Foreløbig bemærkes, at en saadan Indretning slet ikke er til. Naar man nemlig er ved de sidste Læs, siger en af Arbeiderne: "Naa, nu skulde vi nok snart have skrabet Møddingstedet. Hør Dreng! tag denne Sæk og gaa hen hos vor Nabo og laan hans Møddingskraber, for vor egen er gaaet istykker." Drengen udretter i sin Troskyldighed Ærindet; og Naboen, der strax begriber Spøgen, gaar afsides og fylder saamange Steen i Sækken, at Drengen neppe kan slæbe den. Han faaer nu Sækken paa Nakken, bliver anbefalet Forsigtighed, at Skraberens ikke skal gaae itu, kommer hjem og bliver dygtig udleet for sin Uleilighed. Saadan en Tour maatte nu Hans ogsaa prøve og kom tilbage med Sækken, dryppende af Sved. Men da Folkene under højrøstet Latter rystede Stenene ud, da græd vor lille Hans saa bitterligt, at de næsten fortrød,

hvad de havde gjort. Han var jo saa nylig traadt ud i Verden uden at kjende til dens Spot og Haan. Ak! hvormeget var der ikke tilbage for ham at lære.

Efter otte lange Dages Forløb kom hans Moder for at besøge ham. Hun havde en reen Skjorte med sig og en Mølle, som Faderen havde lavet. Hans tog imod Besøg samt skiftede Linned ved en Steen paa Brakmarken, thi den var hans Hjem baade i Regn og Solskin; men hans Undersaatter vilde ikke engang i dette Øieblik unde ham huslig Fred, thi de øvede deres gamle Udyder, saa at Moderen maatte løbe efter dem.

Men hvad sagde vel Moder og Søn til hinanden? Aa, mange, mange Ting havde de at tale om; de havde jo aldrig før været saa længe fra hinanden. Vi ville høre lidt paa dem.

"Lille Moer," sagde Hans, idet han pillede ved hendes Forklæde, "Jeg holder meget mere af Dig nu, end da jeg var hjemme; og Du er ogsaa bleven saa pæn, saa pæn — hvordan kan det være?"

"Det kommer deraf, at Du ikke seer mig hver Dag. Men see, hvor solbrændt Du er bleven, min Dreng."

"Moer! hvorlænge bliver Du hos mig? Kommer Faer aldrig og seer til mig, eller Søren eller Ole. Det er da ogsaa forskrækkeligt, at jeg skal være saa langt borte fra Jer Allesammen!" tilføiede Hans grædefærdig.

"Nu skal Du være en rar Dreng og ikke græde, saa skal jeg blive en Stund hos Dig endnu. Din Faer, han maa jo arbeide hver Dag, som Gud lader skabe, for at vi Andre ikke skulle sulte, derfor kan han jo ikke komme hen til sin Dreng; og de Smaa derhjemme, de kunne da ikke gaae den lange Vei. Men til Efteraaret, naar Du bliver færdig her og kommer hjem med de nye Klæder paa og de gamle under Armen, saa vil det nok blive Plaseer, ikke sandt, Hans?"

"Ja, men faaer jeg da aldrig Lov til at komme hjem før? for vor Pige siger, at der er saa længe til Efteraaret."

"Jo, Du faaer nok Lov til at gaae hjem engang imellem om Aftenen og ligge hos os om Natten; men saa maa Du sidde tidligt op, for at komme tilbage i rette Tid."

"Ja, det skal jeg nok, Moer. Maa jeg saa ligge i den store Seng hos Dig?"

"Det maa Du nok, Hans. Nu skal jeg med det Samme jeg gaaer, spørge Manden, om Du maa løbe hjem paa Søndag. Du glemmer vel ikke dit Fadervor?"

"Nei, men jeg læser det indvendigt, for Vorherre kan vel nok høre det alligevel?"

"Ja, det kan Du være vis paa. See! nu begynder det stumpørede

Lam igjen. Farvel, min lille Dreng! Løb nu! Saa skal Du vel snart have stillet din Mølle op. Farvel Hans! ”

Efter Moderens Aftale med Manden fik Hans da Lov til at løbe hjem hver fjortende Dag, om Søndag Aften, naar han havde besørget Alt, ligesaagodt som paa de søgne Dage. Men Grøden, den løb han rigtignok fra saadanne Aftener. Hvor let det gik hjemad, hvor stor en Glæde det var ham, kan Enhver nok begribe. Derimod var Tilbagereisen noget mere besværlig den næste Morgen.

Møllen var egentlig den eneste Fornøielse Hans havde. Naar det var luunt, blæste han selv paa den, og saa gik det trevent nok; men naar der var Vind, da kunde den rigtig skjære. Saa bandt han en lang Snor med en Steen ved, om Axelen; da blev Stenen hivet op, og det skulde nu betyde Kornsækken, der blev hisset op paa Møllen. Men desværre blev dette Legetøj Aarsag til at paaføre Hans den største Sorg, han nogensinde havde havt. Det hændte sig nemlig, engang, da Hans havde travlt med en Forbedring af Møllen, at den snedige, hvide Gase i Spidsen for sin Flok havde listet sig ind paa Naboen's Havre og plukket den ganske ordentlig, inden Hans fik det at see. Samme Dag kom Naboen gaaende langs med Skjellet; han saae naturligviis Skaden, der var skeet, dog uden at skjænde paa Drengen. Derimod gik han lige til hans Husbond og forklagede ham. Hans, som nok kunde gjætte, hvad der var skeet, gjennemgik den lange Dag en ond Samvittigheds Qvaler og længtes endog efter Aftenen, uagtet han vidste, at den kun kunde bringe ham Sorg. Da han endelig kom hjem med bankende Hjerter, modtog Manden ham i Gaarden med en Tordentale, der rystede ham saaledes, at hans Fødder vaklede under ham. Endelig meddeelte Husbonden ham, at han den følgende Dag vilde binde et Riis, der skulde lægges i Saltlage, og hvis Gjæssene en eneste Gang endnu kom i Havren, skulde det slides op paa ham. Hans gik iseng ovenpaa denne Forfærdelse, uden at tænke paa Grøden; thi den udførlige Beskrivelse af Strafferedskabet havde fuldkommen tilfredsstillet hans Madlyst. Dog var han glad, fordi han var sluppet med Skrækken, og lovede sig selv at passe paa af alle Kræfter.

En varm Julidag, da baade Faar og Lam laae gispende hen ad Jorden, og Gjæssene syntes at have glemt, at der var Noget til, som hed Havre, idet de tilsyneladende kun tænkte paa at bade sig i en kummerlig Vandpyt; en saadan Dag sad Hans paa sin Steen i Brakmarken. Han havde nylig spist sin Middagsmad, der altid blev bragt ud til ham. Den brændende Sol faldt lige paa ham, og der var ikke en Busk til Skygge for ham, ikke en Luftning til at kjøle ham; derfor var det jo ikke saa underligt, at hans Øine faldt til. Han var jo dog kun et syvaars Barn og maatte op hver Morgen Klokken Tre eller Halvfire.

Et Kvarteer efter kom uheldigviis Manden kjørende og traf Gjæssene i Havren og Hans sovende. Han kjørte paa en indgrøftet Vei, hvorfra han ikke uden megen Omvei kunde komme til Syvsoveren, og Plagene turde han ikke forlade; derfor maatte han indskrænke sig til at brøle: "Hans! Hans! sover Du, din forbandede Unge! Ja bi Du kun til i Aften, saa kan Du være rolig for, Du skal faae, hvad Du har fortjent."

Inden han fik rigtig udtalt, var Hans afsted efter Gjæssene, og Manden kjørte videre. Men hvilken Sjæleangst maatte ikke vor lille Ven udstaae! Det saltede Riis, der nu skulde slides op paa ham, var dog en forfærdelig Tanke. "Aa Gud," raabte han fortvivlet, "han slaar mig vist reent ihjel, saa jeg aldrig faaer Faer eller Moer eller Nogen af dem at see. Aa! jeg vil bede ham saa mange Gange om Forladelse — men det kan ikke hjælpe. Nei, jeg vil rende hjem til min egen Moer — men saa græder hun over mig og siger, jeg bliver til en Landløber. Nei! Nei! Moer, Moer, kom og hjælp mig! kom dog og hjælp mig!" Saaledes klagede det forladte Barn paa den øde Mark. Ingen hørte ham, Ingen trøstede ham; kun Gjæssene og Faarene gloede paa ham med deres dumme Øine. Da huskede han i rette Tid hvad hans Moder havde sagt, at han skulde gjøre, naar der kom "Noget i Veien". Og saa raabte han i sit Hjertes Enfoldighed: "Vorherre i Himlen! Du kommer til at hjælpe mig, for der er ingen Andre som kan. Jeg veed nok, jeg er en slem Dreng, men Moer siger, at Du holder saa meget af Menneskene, om ogsaa de ere slemme. Du kan da ikke nænne, at han skal slaae mig med det forskrækkelige Riis, for Du holder jo allermest af smaa Børn. Vil Du ikke nok følge med mig i Aften, naar jeg skal hjem til den vrede Mand; Du kan nok faae ham god igjen. Kjære Gud! glem det nu endelig ikke, saa skal jeg altid være saadan en rar Dreng." Da han holdt op at bede, hørte han en Lærke, der jubledede lige over hans Hoved. "Nei hør!" udbrød han, "det er bestemt en lille Fugl fra Vorherre, der skal fortælle mig, at han vil frelse mig. Du er dog rigtig god ved mig, Gud! Du vil ikke engang have, at jeg skal være bange."

Hans følte sig saa underlig glad tilmode. Han kunde slet ikke lege, dertil var han altfor bevæget; ogsaa syntes han hele Tiden, at han kunde mærke, at Vorherre var hos ham.

Da han gik hjem om Aftenen, begyndte han vel at ængstes igjen; men saa huskede han, hvem der fulgtes med ham, og gik nu freidigt sin Gang. I Stuen var ingen Andre end Konen, som var ene hjemme. Hun sagde: "Lille Hans! det er nok gaaet galt til derude i Dag, vor Faer var saa vred, fordi det var vor Naboes Sød; men saa sagde jeg, at han maatte ikke gjøre Dig Noget, saa skulde jeg nok faa Dig til at

passer paa. Og det vil Du vel nok, min Dreng? ellers kommer jeg til at høre saa meget for din Skyld." "Ja, vor Moer," svarede Hans, "nu skal jeg rigtignok passe paa for Alvor; det kan I være vis paa." Da Hans denne Aften bad sit Fadervor, tænkte han især paa de Ord: men fri os fra det Onde.

Stakkels Dreng! kunne vi sige, fordi han saa tidlig har maattet prøve det Onde. Lykkelige Barn! ville vi hellere sige, fordi han saa tidlig har lært at søge sin Gud.

En klar Efteraarsdag, henimod Aften, see vi en lille Dreng ile hen ad en Fodsti. Hvor han kan bruge de stumpede Been! Men see! det er jo vor Ven Hans. Han er jo bleven saa pyntet, at vi næppe kunne gjenkjende ham. Splinterny er han, lige fra Kaskjetten til Træskoene med de blanke Krammer. Og saa leer han over hele Ansigtet, smiler til Enhver, som møder ham, og er saa sjæleglad som kun et Barn kan være.

I den lille Have sidder hans Moder og piller Kartofler op. Hans, der har opdaget hende imellem Buskene, lister sig til, holder hende for Øinene og raaber:

"Kan Du gjettede, hvem det er, Moer!"

"Det er nok Niels Jørgens Dreng?"

"Næ—ei!"

"Eller Skræderens Kristen?"

"Nei, Nei!"

"Saa er det ogsaa min egen Hans!"

Nu tog han Hænderne bort, kyssede og klappede sin Moder; og der var Glæde, saa det kunde blive til noget.

Saa fulgtes de ad ind i Huset, hvor de tre Sødskende sad og legede. De vilde i Førstningen ikke ret kjendes ved Hans, fordi han var saa fiin; men snart vare de rigtig gode Venner. Den lille Ane brød sig ikke mere om Moderen, men vilde bestandig sidde hos Hans og lege med hans blanke Vesteknapper.

Nu savnede de kun Faderen; men det varede heller ikke længe, inden de hørte de velkjendte Trin udenfor Huset. Børnene lukkede hurtigt Døren op og løb lige i Favnen paa Faderen. "Nei see!" udbrød han fornøiet, "der har vi jo min store Dreng. Velkommen Hans! Sikke pæne Klæder Du har faaet. Kom nu hen til Vinduet og lad mig rigtig see paa Dig. Det kan nok være, Du har faaet en god Løn, Hans!"

"Ja, og saa gav Manden mig en ny Mark, see Faer! og vor Moer svøbte en Ost ind i mine gamle Klæder; her er den."

"Det var da nogle rare Folk, Gudskeelov for dem! Skal vi smage Osten strax?" Det blev eenstemmigt vedtaget; og nu holdt de deres

ringe Maaltid med en saadan uskyldig Glæde, at Guds Engle maatte frydes derved.

Saa ville vi sige Godnat til disse gode Mennesker og ønske dem — ikke Rigdom, men at Guds Velsignelse maa vedblive at hvile over deres ringe Bo.